

บทปริทัศน์หนังสือ (Book Review)

ไม่มีเธออยู่ข้าง โลกนี้ก็กว้างเกิน : การต่อสู้เพื่อความสมานฉันท์เป็นหนึ่งเดียว

อมรัตน์ ราชสุธรรม^{1*}
Amonrat Ratsutham^{1*}

ผู้เขียน	ปะการัง
พิมพ์ครั้งที่	1
ปีที่พิมพ์	2562
สำนักพิมพ์	สำนักพิมพ์เช้าวันอาทิตย์
ราคา	220 บาท
จำนวน	175 หน้า

¹ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Student, Thai Language Department, Thai Language Department, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phibunsongkhram Rajabhat University

*Corresponding author; email: amonratratsutham@gmail.com

ภายใต้เมืองอันแสนสงบที่ดูเหมือนจะอบอุ่นไปด้วยความรัก แต่แท้จริงแล้วกลับเต็มไปด้วยความขัดแย้ง ชิงชัง นั่นเป็นเพราะกระบวนการคิดและอุดมการณ์ของคนในสังคมที่ไม่ตรงกัน ต่างฝ่ายต่างยึดผลประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งโดยที่ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เป็นเหตุที่อาจนำไปสู่การโต้ตอบหรือการเลือกที่ต่างออกไป นวนิยายเรื่อง ไม่มีเธออยู่ข้าง โลกนี้ก็กว้างเกินบทประพันธ์ของ ปะการัง เป็นนวนิยายที่ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 รางวัลเชว่นบุ๊คบอร์ด ประเภทนวนิยาย ประจำปีพุทธศักราช 2562 ได้นำเสนอถึงเรื่องราวความรักของหนุ่มสาว คือ อาติโก และโยชิตา ซึ่งทั้งคู่อาศัยอยู่ในเมืองแห่งหนึ่งเป็นเมืองที่สงบและน่าอยู่โอบล้อมไปด้วยธรรมชาติ ทุกอย่างดูเหมือนจะดำเนินไปด้วยดีแต่แล้วก็มีเหตุการณ์ที่ทำให้ทั้งสองต้องแยกจากกัน โดยที่มีเรื่องราวของความขัดแย้ง อุดมการณ์ และสงครามเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยความขัดแย้งนั้นมีจุดเริ่มต้นมาจากผู้มีอำนาจในสังคมต่างมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ใช้อำนาจในทางที่ผิดและเห็นผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม จึงกลายเป็นสงครามที่แบ่งแยกเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายเหนือกับฝ่ายใต้ ความขัดแย้งนั้นส่งผลให้คนในสังคมได้รับผลกระทบ เช่น โรงเรียนถูกปิดด้วย “วาระพิเศษ” การคมนาคมถูกตัดขาดทำให้คนในครอบครัวต้องแยกจากกัน เป็นต้น เนื้อหานำเสนอแก่นเรื่องที่สำคัญ คือ การที่สังคมที่สงบสุขอย่างแท้จริง คนในสังคมต้องเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เมื่อเผชิญกับความขัดแย้งต้องแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยปัญญา สิ่งที่น่าสนใจและถูกนำเสนอตลอดเรื่อง คือ การนำเสนอแนวทางในการสร้างสังคมแห่งสมานฉันท์ด้วยสันติวิธี ดังนี้

ความโลกคือด้านมืดของความเป็นมนุษย์

อิทธิพลและอำนาจก่อให้เกิดความเห็นแก่ตัวเห็นประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งโดยไม่สนว่าคนอื่นจะเป็นอย่างไร เหมือนกับไลลิน ซึ่งไลลิน “ผู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุดของเมือง เป็นพ่อค้าที่ร่ำรวยมีครอบครองเกือบทุกธุรกิจในเมืองนี้ ว่ากันว่าเขาคนเดียวมีเงินมากกว่าพวกเราชาวเมืองทุกคนมีรวมกันเสียอีก” (ปะการัง, 2562 : 60) แต่เขาก็ยังโลภมากขัดขวางการค้าขายของผู้คนในเมืองและเลือกที่จะอยู่ข้างฝ่ายที่จะทำให้ตนนั้นได้รับผลประโยชน์มากที่สุด โดยที่ไม่คำนึงถึงเรื่องถูกผิด ดังข้อความ “สัปดาห์หน้า ฝ่ายเหนือจะชนชนวนเข้ามาหาเสียงในเมืองเรา ไลลินไม่ได้สนับสนุนฝ่ายนี้ เขาอยู่กับฝ่ายใต้ เลยคิดทำลายสะพาน ไม่ให้ผ่านเข้าเมืองมาได้ ลองคิดดูสิระหว่างที่สะพานซ่อม รถส่งสินค้าไม่สามารถเข้ามาส่งสินค้าได้ตามปกติ คนที่ได้ประโยชน์ที่สุดคือใคร? นั่นก็คือร้านของไลลิน เพราะเขามีคลังสินค้าใหญ่กว่าชาวบ้านทั่วไป” (ปะการัง, 2562 : 61) จะเห็นได้ว่า เพราะความโลภของมนุษย์ที่ต้องการอยากจะมีอำนาจ อิทธิพลและความร่ำรวยที่

ไม่มีวินพอ ทำให้เขาพร้อมที่จะทำทุกอย่างเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ โดยที่ไม่สนใจว่าการกระทำของตนนั้นจะส่งผลกระทบต่อคนในสังคมมากนักน้อยเพียงใด

ความโลภคือจุดอ่อนที่น่ากลัวที่สุดของมนุษย์ เพราะสามารถกลายเป็นจุดเปลี่ยนของชีวิตได้อย่างง่ายดาย แต่ทุกคนล้วนมีเหตุผลของตนเองหรืออาจมีช่วงชีวิตที่ต้องเผชิญกับเหตุการณ์บางอย่างที่ทำให้จุดอ่อนนั้นต้องแสดงออกมาเพื่อความอยู่รอดหรือเพื่อเสริมสร้างฐานะทางสังคมให้กับตนเอง ตัวละครอาติโกลูกชายของไลลิน เขาเคยเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในเมืองหลวง และได้พบกับโครุ ซึ่งเป็นนักกิจกรรมตัวยงของมหาวิทยาลัย ครั้งหนึ่งโครุเคยเป็นผู้นำนักศึกษาประท้วงขับไล่อธิการบดีที่คอร์รัปชั่น จนทำให้เขาได้รับความชื่นชมจากเหล่านักศึกษา อาติโกอยากจะมีชื่อเสียง มีคนให้ความเคารพนับถือเหมือนกับโครุ อาติโกจึงเข้าไปทำความรู้จักจนกลายมาเป็นคนสนิทของโครุ โครุชอบการเรียกร้องผ่านการประท้วง โดยโครุใช้ปัญญา ส่วนอาติโกกลายเป็นฟันเฟืองหลักในฐานะแรงสู้ให้กับเขา อาติโกร่วมเดินขบวนเรียกร้องสิทธิเสรีภาพกับโครุ จนกระทั่งผู้คนชื่นชมอาติโก และโครุเองก็ยกย่องให้อาติโกเป็น “แขนขา” ให้เขา (ปะการัง, 2562 : 68) กระทั่งอาติโกเห็นว่าสิ่งที่เขากำลังทำนั้นน่าเบื่อหน่าย จึงตัดสินใจลาออกจากมหาวิทยาลัย และกลับมาอยู่บ้าน (ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของฝ่ายใต้) เขากลายเป็นนักวาดภาพปริศนา แต่เมื่อเวลาผ่านไปเขาก็กลับรู้สึกสับสนกับชีวิตที่ไร้จุดหมาย กระทั่งทราบข่าวว่าโครุตามหาเขา และต้องการให้เขาทำภารกิจที่ยิ่งใหญ่ ดั่งข้อความ *“โครุซึ่งอยู่กับฝ่ายเหนือ ก็อยากให้เราทำหน้าที่เป็นคนเปลี่ยนเมืองนี้ เขาเรียกผมเดินทางไปประชุมกับเขาในที่ลับแห่งหนึ่ง...และผมเองก็ไม่อยากมีชีวิตแค่นิวาดเจ้าโตริยาข้างทะเลสาบอีกต่อไป”* (ปะการัง, 2562 : 72) จะเห็นได้ว่า อำนาจการเป็นผู้ยิ่งใหญ่ มีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับในสังคมมีผลต่อจิตใจของมนุษย์ การที่อาติโกเป็นฟันเฟืองหรือแกนนำในการต่อสู้ด้วยกำลังตามคำสั่งของโครุ เพียงเพราะต้องการเป็นที่ยอมรับเหมือนโครุ เขาพร้อมที่จะทำตามคำสั่งโดยที่ไม่สนใจว่าสิ่งที่ทำนั้นจะถูกหรือไม่ แสดงให้เห็นถึงความโลภภายในจิตใจของมนุษย์ที่ต้องการอำนาจ ชื่อเสียง การยอมรับในสังคม

ความคิดที่ต่างกันก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม

กระบวนการความคิดและอุดมการณ์ที่ไม่ตรงกันของผู้มีอำนาจ ก่อให้เกิดความขัดแย้งและความไม่สงบสุขในสังคม ทำให้ประชาชนแตกแยกแบ่งเป็นสองฝ่าย นั่นก็คือ ฝ่ายเหนือกับฝ่ายใต้ ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างก็เห็นแต่ประโยชน์ของตนเองเป็นหลักโดยที่ไม่นึกถึงส่วนรวม ทำให้

ประชาชนที่ไม่เกี่ยวข้องต้องเดือดร้อนไปด้วย ดังข้อความ “ตอนนี้ ทางเมืองหลวงกำลังวุ่นวาย มีการแบ่งเป็นฝ่ายเหนือการชิลกับฝ่ายใต้โจนะ สถานการณ์รุนแรงขึ้นทุกที และเตรียมเผด็จศึกกัน ขึ้นเด็ดขาด” (ปะการัง, 2562 : 71) และ “เพิ่งมีประกาศเมื่อวานว่าเรากับทางเมืองหลวง ถูกตัดขาดจากกันไม่ให้ข้ามผ่านไปตามปกติ เรากำลังถูกแบ่งเป็นสองข้าง เมืองหลวงถูกยึด โดยฝ่ายเหนือ ส่วนเราชาวใต้เป็นของฝ่ายใต้” (ปะการัง, 2562 : 81) จะเห็นได้ว่า เมื่อความคิดของคนในสังคมไม่ตรงกัน มีความต้องการต่างกัน โดยยึดความคิดของตนเองเป็นหลัก จึงทำให้เกิดการแตกแยกและเกิดความวุ่นวาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้บ้านเมืองเกิดความไม่สงบสุข

นอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งกันระหว่างรัฐบาลกับคนในชุมชน เกี่ยวกับการก่อสร้างสะพานเข้าออกชุมชน ซึ่งมีความคิดที่ต่างกันโดยทางรัฐบาลต้องการสร้างสะพานใหม่เพื่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ ส่วนคนในชุมชนต้องการอนุรักษ์ศิลปะที่เป็นประวัติศาสตร์ของชุมชนไว้ ดังข้อความ “เดิมทีทางภาครัฐคิดจะรื้อสะพานไม้ทิ้งแล้วสร้างใหม่เป็นสะพานคอนกรีตที่แข็งแรงถาวรและกว้างขึ้น เพื่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยว เศรษฐกิจจะดีขึ้น ชาวเมืองจะร่ำรวยเสียที แต่ก็มีกรรมการดูแลชุมชนคัดค้าน ซึ่งก็มีพ่อรวมอยู่ในนั้นด้วย พอให้เหตุผลว่าสะพานไม้โบราณ เป็นศิลปะแห่งความงามคู่เมืองนี้มาหลายสิบปี ถ้ารื้อทิ้งก็น่าเสียดาย เราจะไม่มีประวัติศาสตร์ใดหลงเหลืออยู่เลย เสน่ห์ของเมืองก็จะพลอยหมดไปด้วย” (ปะการัง, 2562 : 58) จะเห็นได้ว่า ทั้งสองฝ่ายมีความคิดที่ต่างกัน ทางรัฐบาลต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการสร้างสะพานใหม่เพื่อที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้เยอะกว่าเดิม แต่คนในชุมชนไม่ต้องการให้บ้านเกิดเป็นเมืองท่องเที่ยวแบบเต็มตัว เพราะสะพานไม้แคบ ๆ จะสามารถช่วยจำกัดการเข้าออกของนักท่องเที่ยวในแต่ละวันไม่ให้มากจนเกินไปได้ เป็นเพราะว่าคนในชุมชนต้องการอยู่กับแบบเรียบง่าย แม้จะมีความเจริญแต่ความเจริญนั้นควรจะดำเนินไปบนรากฐานวัฒนธรรมดั้งเดิมและความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศริมทะเล คือ หาดทรายเงิน ด้วย

สู่...ความสมานฉันท์โดยสันติวิธี

การแก้ปัญหาความขัดแย้งมักจบลงด้วยความรุนแรงเสมอ กล่าวคือ เมื่อต้องการเรียกร้องความเป็นธรรม การต่อสู้กับความอยุติธรรม มักจะเกิดการรวมตัวกันเพื่อชุมนุมประท้วง จนกลายเป็นแนวปฏิบัติ การใช้กำลังหรือความรุนแรงกลายเป็นความธรรมดาในสังคม ดังข้อความ “การเดินทางครั้งใหญ่ที่ต้องเผชิญหน้ากับปากกระบอกปืนของทหารที่มายืนรักษาความสงบหรือฝ่าม่านควันแก๊สน้ำตาของตำรวจก่อนจะถึงทำเนียบรัฐบาล” (ปะการัง, 2562 : 68) จะเห็น

ได้ว่า ความขัดแย้งในสังคมทำให้เกิดการเรียกร้องความสมานฉันท์ ทำให้ประชาชนบางกลุ่มยอมเสี่ยงอันตรายเพื่อเรียกร้องความยุติธรรม ต้องการให้ประเทศกลับมาสงบสุข แต่กว่าที่ทุกอย่างจะกลับมาสงบสุขได้ก็ต้องใช้ความร่วมมือร่วมใจ ความสามัคคี ซึ่งตัวบทนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งผ่านตัวละคร 2 ตัว คือ เนธานซึ่งเป็นลุงของอาติโก เนธานแก้ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่โดยใช้ปัญญา คือ การสร้างเรื่องเล่าของโดริยาที่อยู่ในทะเลสาบเพื่อสร้างให้พื้นที่ทะเลสาบกลายเป็นพื้นที่จิตวิญญาณ มนุษย์จึงไม่ไปรบกวนระบบนิเวศในบริเวณนั้น เนธานออกกุศโลบายโดยการวาดภาพโดริยาไว้ที่ทะเลสาบหน้าเมืองเพื่อให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูป และชื่อของที่ระลึกในบริเวณนั้น นักท่องเที่ยวจึงไม่เข้ามาในพื้นที่หาดทรายเงิน ดังนั้นหาดทรายเงินจึงยังคงเป็นพื้นที่อันแสนสงบสุขของบรรดาเต่าที่ขึ้นมาวางไข่ได้เช่นเดิม ส่วนเฮอเสฟของโยซิดา เป็นคนมุทะลุชอบใช้กำลัง เมื่อเขาต้องการปกป้องบรรดาเต่าที่มาวางไข่บริเวณหาดทรายเงิน เขาใช้วิธีออกเดินลาดตระเวนที่หาดทรายเงินตอนกลางคืนในช่วงฤดูวางไข่ กระทั่งถูกยิงบาดเจ็บและกลายเป็นคนพิการ จากเรื่องแสดงให้เห็นวิธีการต่อสู้ เพื่อเรียกร้องหรือปกป้องบางสิ่งของแต่ละคนนั้น แม้จะมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน แต่มีแนวปฏิบัติที่ต่างกัน ผลลัพธ์ก็แตกต่างกันด้วย หากเลือกใช้ความรุนแรงก็มักจะจบลงด้วยการสูญเสียไม่มากนักน้อย แต่หากเลือกแก้ปัญหาโดยใช้สติปัญญาก็จะลดการสูญเสียลงได้ นวนิยายเรื่องนี้จึงปลุกจิตสำนึกให้ทุกคนตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมว่าต้องรู้จักเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน รวมถึงการสร้างความสมดุลในสังคม ดังข้อความ “พระเจ้าไม่ได้สร้างโลกไว้ให้เราอยู่คนเดียว ครอบครัวเดียว หรือเผ่าพันธุ์เดียว มิเช่นนั้น โลกก็กว้างเกินความจำเป็น” (ปะการัง, 2562 : 47) จะเห็นได้ว่าเราไม่ใช่คนเดียวที่อยู่บนโลกใบนี้ ในสังคมยังมีผู้คนอีกมากมายต่างคนก็ต่างความคิด เพราะฉะนั้นไม่ควรยึดความคิดของตนเองเป็นหลัก ควรที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นจะทำให้เราอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติและช่วยทำให้สังคมน่าอยู่มากยิ่งขึ้น

นวนิยายเรื่อง ไม่มีเธออยู่ข้าง โลกนี้ก็กว้างเกิน เป็นนวนิยายที่มีความโดดเด่นในการนำเสนอความขัดแย้งในสังคม ซึ่งความขัดแย้งนั้นก็เกิดจากความโลภของคนในสังคมที่ไม่รู้จักพอ คนที่ยึดความคิดของตนเป็นใหญ่ ความสุขสบายและผลประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้ง ความรุนแรงสงครามเป็นทางหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อมีการเรียกร้องหาความยุติธรรมในสังคม เรื่องราวในชีวิตของมนุษย์ที่เป็นส่วนผสมของความขัดแย้ง ความรัก ความชิงชัง ความเชื่อ และอุดมการณ์ อาจกล่าวได้ว่าความขัดแย้งนั้นเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่สงครามหรือการต่อสู้กันนั้นเป็นสิ่งที่เราเลือกได้

นั่นก็หมายความว่า ความขัดแย้งเป็นเรื่องแน่นอนที่เกิดขึ้นได้เสมอในทุกเหตุการณ์ ทุกสถานที่ ทุกสมัย หรือแม้แต่ในความคิดของเราเอง เพราะความขัดแย้งจึงนำมาสู่การเคลื่อนไหว อาจเป็น ทั้งการเคลื่อนไหวไปก้าวไปข้างหน้า ถอยหลัง หรือทางใดทางหนึ่ง ขึ้นอยู่ที่ความคิดของเราว่าเรา อยากจะให้มันเป็นอย่างไร แต่เราก็ต้องรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย เพราะโลกนี้ไม่ได้มีแค่ เราคนเดียวเท่านั้น แต่ยังมีผู้คนอีกมากมาย อาจจะต่างครอบครัว สังคม ศาสนาหรือชนชาติ แต่ทุกคนล้วนอยู่ในโลกใบนี้ร่วมกันต้องรู้จักเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ถึงแม้ว่าโลกนี้จะกว้างแต่เราต้องรู้ว่า โลกกว้างมีไว้ทำไม และจะอย่างไรไม่ให้มันกว้างเกินใจเรา

บทวิจารณ์ข้อ “ไม่มีเธออยู่ข้าง โลกนี้ก็กว้างเกิน : การต่อสู้เพื่อความสมานฉันท์เป็นหนึ่งในเดียว”

ขวัญชนก นัยเจริญ

บทวิจารณ์ เรื่อง “ไม่มีเธออยู่ข้าง โลกนี้ก็กว้างเกิน : การต่อสู้เพื่อความสมานฉันท์เป็นหนึ่งในเดียว” ของ อมรรัตน์ ราชสุธรรม เป็นการนำเสนอมุมมองในมิติของนักเรียนวรรณกรรม ที่มองวรรณกรรมในเชิงสันติภาพและความสามัคคี บทวิจารณ์ของอมรรัตน์พยายามชี้ให้เห็นเนื้อหา ในด้านความสามัคคีสมานฉันท์ โดยชี้ให้เห็นว่าความขัดแย้งในสังคมมักมีจุดเริ่มต้นจากความโลภ ในจิตใจมนุษย์ โดยจำแนกความโลภออกเป็น 2 ลักษณะ คือ โลกในด้านเงินทอง ผ่านตัวละคร คือ ไสลิน และความโลภในด้านความต้องการมีชื่อเสียงหรือการยอมรับในสังคม ผ่านตัวละคร คือ อาติโก ความโลภของมนุษย์เป็นจุดเล็ก ๆ อันจะนำไปสู่ความขัดแย้งที่ยิ่งใหญ่ในสังคม ความขัดแย้งแสดงออกเพื่อตอบสนองความต้องการหรืออุดมการณ์บางประการ ในรูปของ ความรุนแรง เช่น การชุมนุมประท้วงที่มักจบด้วยความรุนแรงและการสูญเสีย ไปจนกระทั่ง ถึงสงครามที่จบด้วยการแบ่งแยกดินแดน บทวิจารณ์ของอมรรัตน์ปิดประเด็นที่การนำเสนอ แนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี โดยหยิบยกจุดจบของตัวละครที่มีเป้าหมายและอุดมการณ์ เดียวกัน หากแต่มีแนวปฏิบัติที่ต่างกันว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต่างกัน กล่าวคือตัวละครที่ใช้สติปัญญา ในการแก้ปัญหาสามารถใช้ชีวิตอย่างสงบสุขจนบั้นปลายชีวิต ตรงข้ามกับตัวละครที่มีลักษณะนิสัย มุทะลุ ชอบใช้กำลัง แม้ว่าสิ่งที่เขาจะมีอุดมการณ์ที่ดี แต่การใช้กำลังมักจะนำไปสู่ความขัดแย้งและ การสูญเสีย ดังนั้นผลลัพธ์ของตัวละครนี้ คือ เขาต้องกลายเป็นคนพิการไปตลอดชีวิต

ในมิติของอมรรัตน์ได้พยายามมองวรรณกรรมในฐานะที่วรรณกรรมเป็นผลผลิตของคนในสังคม ดังนั้นตัวบทวรรณกรรมจึงมีความสัมพันธ์กับสังคม ในฐานะเครื่องชี้นำสังคมด้วย ซึ่งเธอแสดงให้เห็นแล้วว่านวนิยายเรื่อง “ไม่มีเธออยู่ข้าง โลกนี้ก็กว้างเกิน” ของ ปะการัง ได้ชี้นำแนวทางแห่งความสมานฉันท์ในสังคมด้วยสันติวิธี จึงเห็นได้ว่าอมรรัตน์พยายามมองวรรณกรรมเรื่องนี้ในฐานะสิ่งปลูกสร้างสันติภาพใฝ่ดวงใจในจิตใจของผู้คน

ทั้งนี้เมื่ออ่านบทวิจารณ์ควบคู่กับตัวบท พบว่านวนิยายเรื่องนี้ยังมีความน่าสนใจอีกหลายประการที่ยังไม่ได้ถูกกล่าวถึงในบทวิจารณ์ของอมรรัตน์ เช่น การประกอบสร้างสัญลักษณ์และสัญลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็น “สะพานไม้โบราณ” สะพานซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างความเจริญในเมืองกับหมู่บ้าน สะพานไม้ที่จำกัดผู้คนในการสัญจร และสะพานไม้ที่เป็นร่องรอยของวัฒนธรรมดั้งเดิม การที่มีคนบางกลุ่มต้องการจะรื้อสะพานไม้เพื่อสร้างสะพานคอนกรีตแทน เพราะจะทำให้เกิดการหลั่งไหลของความเจริญจากเมืองเข้ามาสู่หมู่บ้าน ขณะที่บางคนต้องการที่จะรักษาสะพานไว้ เพราะกลัวว่าเมื่อความเจริญหลั่งไหลเข้ามาจะทำให้เสียผลประโยชน์ รวมถึงคนอีกกลุ่มที่ต้องการเก็บสะพานไว้เช่นกัน แต่เพราะอยากให้พื้นที่เป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับผู้คนและสัตว์ทะเล สะพานจึงเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความลักลั่นระหว่างทุนนิยมและอนุรักษ์นิยม “เสื่อคลุม” เป็นสัญลักษณ์ของตัวตนและอุดมการณ์ การที่ตัวละครเอก คือ อาติโก “ออกเดินทางเพื่อไปตามหาเสื่อคลุมของตัวเอง” (ปะการัง, 2562 : 74) จึงสื่อความหมายสัญลักษณ์ถึงการออกตามหาตัวตนและอุดมการณ์ที่แท้จริง ซึ่งในตอนสุดท้ายอาติโกได้ใส่เสื่อคลุมตัวโปรดของตนเองให้กับน้องชายต่างแม่ ซึ่งเป็นคู่อริและไม่เคยลงรอยกันได้สักครั้ง สามารถตีความต่อไปได้ว่า อำนาจ การแพ้อ่อน หรือการเป็นที่ยอมรับที่อาติโกพยายามไขว่คว้ามาตลอด ไม่ใช่สิ่งที่เขาตามหา หากแต่เป็นความรักและความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ต่างหากคือสิ่งที่มนุษย์ทุกคนควรมี “โดรีย่า” เป็นสัญลักษณ์แห่งความศรัทธา ความเชื่อ และอุดมการณ์ ไม่มีใครมองเห็นรูปร่างหรือตัวตนของโดรีย่า เพราะทุกคนล้วนมีภาพของโดรีย่าในหัวใจของตนเอง ดังตอนท้ายเรื่องที่กล่าวว่า “โดรีย่า – มีจริงหรือไม่ ก็ไม่ใช่เรื่องสำคัญแค่ออยู่ที่ความเชื่อเท่านั้นเอง ถ้าไม่เชื่อ ถึงเห็นกับตาก็ไม่เชื่ออยู่ดี - - ในโลกนี้มีสิ่งมากมายที่เรามองไม่เห็น จับต้องไม่ได้ แต่ก็มีตัวตนอยู่จริงในความเชื่อของเรา และด้วยความเชื่อนั่นเอง ที่เป็นพลังสร้างความหวังให้เราใช้ชีวิตต่อไป” (ปะการัง, 2562 : 167) สัญลักษณ์เหล่านี้จึงมีความสัมพันธ์กับแก่นเรื่องที่ต้องการนำเสนอว่า โลกแห่งความเจริญหมุนเร็วจนทำให้ผู้คนห่างไกลกัน ขัดแย้ง ฆ่าฟัน จนเกิดความสูญเสียยาวนานนักการ แต่ไม่ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลง

ไปเพียงใด สิ่งที่ยังคงเป็นเช่นเดิมเสมอ คือ ผู้คนยังคงต้องการความรัก และความเมตตาต่อกัน เพราะเมื่อ “ไม่มีเธออยู่ข้าง โลกนี้ก็กว้างเกิน”.

เอกสารอ้างอิง

ปะการัง. 2562. *ไม่มีเธออยู่ข้าง โลกนี้ก็กว้างเกิน*. กรุงเทพฯ: เซ้าวันอาทิตย์.